

HYVIL

HE 21/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotou-tumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunta 18.4.2024

Erityisasiantuntija Ellen Vogt; hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauskustannuksesta (32 a §)

- Ehdotettu säännös vaikuttaa
 - hallinnollisesti erittäin kuormittavalta ja sen avulla kunnille mahdollisesti aiheutuvat säästöt teoreettisilta
 - hallintolain 6 §:n suhteellisuusperiaatteen vastaiselta, koska henkilölle mahdollisesti asetetaan kaksinkertainen sanktio samasta laiminlyönnistä.
- Muutoksen vaikutukset voivat olla ennakoimattomia ja aiheuttaa kotoutujan taloudellisen tilanteen heiketessä mm. kasvavaa hyvinvointialueen myöntämän toimeentulotuen tai muun taloussosiaalityön tarvetta.

Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen ja nuoren tuki sekä korvaus tuen järjestämisestä (34, 69 §)

- Ehdotettu muutos on yhdenmukainen lastensuojelun jälkihuoltoa koskevan jo toteutetun muutoksen kanssa.
- Tutkittua tietoa mahdollisista tosiasiallisesti syntyvistä kustannussäästöistä ei ole, koska ikärajan nosto 25-vuoteen ehti olla voimassa vain hyvin lyhyen aikaa.
- On epävarmaa, pienenevätkö palvelujen kustannukset
 - sote-palveluja tulee järjestää aina kunkin henkilön palvelutarpeen perusteella
 - ehdotettu muutos saattaa vain siirtää kustannukset eri kohtaan palvelujärjestelmää.
- Lain voimaantulon toteamisen yhteyteen lisätyn eräänlaisen suojasäännöksen lisääminen on kannatettavaa.
 - Turvaa hallittua siirtymää

Kunnan kuntapaikalle ohjattavan vastaanottoon liittyvät tehtävät (44 §) 1/2

- Hyvä yhteistyö ja yhteistyön tarpeen ennakointi hyvinvointialueen ja kunnan välillä on erittäin tärkeää kuntaan muuton suunnittelussa ja toteuttamisessa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien tai kiintiöpakolaisten kohdalla.
- 44 §:ään ehdotettujen muutosten tavoitteena on ollut selkeyttää kunnan ja hyvinvointialueen työnjakoa
 - Tässä ei ole kaikilta osin onnistuttu
- Myös hyvinvointialueelle voi syntyä vastaanottoon varautumisen kustannuksia esimerkiksi jo ennen henkilön maahan tuloa
 - Uuden kotoutumislain (2023/681) 64 §:ssä on kuitenkin säädetty erikseen korvauksista vastaanottoon varautumisesta vain kunnille
- Lakiesitystä tulisi muuttaa siten, että 44 §:n perustelujen selkeyttämisen lisäksi 64 §:ään lisättäisiin vastaanottoon varautumisen korvausmahdollisuus myös hyvinvointialueille.

Kunnan kuntapaikalle ohjattavan vastaanottoon liittyvät tehtävät (44 §) 1/2

- Vastaanottoon varautumiseen liittyvät uudessa kotoutumislaisissa myös keskeisesti lain 42 ja 43 §:t
 - Kuntapaikalle on jatkossa tarkoitus ohjata erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia henkilöitä, joilla todennäköisesti valtaosin on myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita
 - Ainoastaan alaikäisten yksin maahan tulleiden lasten osalta on säädetty kunnan, hyvinvointialueen ja ELY-keskuksen yhteisestä sopimisesta, muiden osalta kunnan tulee ainoastaan kuulla hyvinvointialuetta
- Kuntaan ohjaamisesta tulisi myös 43.1 ja 43.2 §:n tarkoittamien henkilöiden kohdalla sopia ELY-keskuksen, kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyönä, jotta hyvinvointialue voi varautua ja ennakoida alueelleen muuttavien kotoutujien palvelutarpeita omien palvelujensa järjestämisessä.

Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle (62 §)

- Esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialueelle maksettavien laskennallisten korvausten korvausaikaa lyhennetään kolmesta vuodesta kahteen (kiintiöpakolaisten kohdalla neljästä kolmeen vuoteen).
- Hyvinvointialueen rahoituksen osalta ehdotetun muutoksen valtiontalouteen kohdistuvat mahdolliset säästövaikutukset ovat hyvin epävarmat.
- Sote-palveluja tulee järjestää asukkaiden palvelutarpeiden mukaan ja valtaosasta sote-palvelujen rahoituksesta vastaa valtio.
- Ehdotettu muutos saattaa edelleen heikentää jo ennestään erittäin haasteellisessa taloudellisessa tilanteessa olevien hyvinvointialueiden palvelujen rahoitusta.

Muut huomiot

- Esityksessä ei ole ehdotettu muutosta uuden kotoutumislain 80 §:ään, jossa säädetään, että kunta myöntää käyttöoikeuden kotoutumisen valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin hyvinvointialueen palveluksessa olevalle henkilölle
- Kotoutumisen vastuutahoksi on säädetty kunta. Hyvinvointialue järjestää palvelunsa yhdenvertaisesti alueellaan oleville kunnille ja niissä asuville kotoutujille.
 - Kotoutujien palvelujen toimeenpano ja kotoutumiseen liittyvä yhteistyö voi olla tarkoituksenmukaista keskittää, jolloin yksi ammattihenkilö voi palvella usean kunnan alueella asuvia kotoutujia.
- Uhkana on, että hyvinvointialue voi joutua hakemaan samalle henkilölle käyttöoikeuksia useasta eri kunnasta, mitä ei voi millään tavalla pitää hallinnollisesti järkevänä.
- 80 §:ää tulisi kotoutumisen valtakunnallisen tietojärjestelmäpalvelujen käyttöoikeuksien myöntämisen osalta muuttaa siten, että hyvinvointialueiden ammattihenkilöiden käyttöoikeudet haettaisiin ja myönnettäisiin suoraan Kehittämis- ja hallintokeskus KEHA:n toimesta.

HYVI
NVOINTI
ALU EYH
TI ÖV
ÄL **HYVIL** FÄ
RDS OMR
ÅDESBOL
AGET

Ellen.vogt@hyvil.fi

www.hyvil.fi